

SLOVENSKA ŠOLA V NEPALSКИH GORAH

ROMAN ROBAS

Že leta 1979 so slovenski himalajci pod vodstvom **Aleša Kunaverja** in v organizaciji Planinske zveze Slovenije in Nepal Mountaineering Association izpeljali prvi tečaj ali šolo za nepalske gorske vodnike v Manangu v Nepalju. Tečaji od takrat potekajo več ali manj redno.

PRIJAVLJENI UČITELJI

Tudi letos je nepalska planinska organizacija NMA organizirala osnovni tečaj-šolo za gorske vodnike. K sodelovanju je, kot že vseskozi, povabila slovenske inštruktorje. Vabilo je posledica dobrega in strokovnega sodelovanja med PZS in NMA. Tečaj je bil v predmonsumskem času, potekal pa je v Katmanduju in v šoli v Manangu.

KOTG pri PZS je za izbor inštruktorjev objavila razpis, s katerim je k sodelovanju v šoli pozvala alpinistične inštruktorje in gorske vodnike Slovenije. Na razpis so se prijavili alpinisti, alpinistični inštruktorji in, žal, samo en gorski vodnik. Izvedba tečaja je vsestransko zahtevna zadeva, zato je želja KOTG, da bi tečaj vodili predvsem izkušeni gorski vodniki, več kot upravičena. Inštruktorji morajo pri delu v šoli obvladovati najrazličnejša teoretična in praktična znanja o gorništvu in vodenju. Znati morajo upoštevati predznanje, mentalito in veliko razliko v šolski izobrazbi udeležencev šole.

Po izboru so se slovenski inštruktorji že v Ljubljani temeljito pripravili na vse učne predmete in praktične vaje. Vsak inštruktor je imel na skrbi določene konkretne predmete.

V Nepal so odnesli pripravljeno gradivo-učbenike, napisane v angleščini (40 zvezkov). Vsak udeleženec in vsak inštruktor je dobil izvod tega učbenika. Snov šole je razdeljena na teoretična predavanja in praktične vaje.

Za nemoteno delo šole in za dopolnilo opreme je slovenski del inštruktorjev šoli podaril nekaj zbrane opreme, zdravnik pa se je za tamkajšnje potrebe opremil s preko 100 kilogrami zdravil in drugega medicinskega materiala.

INŠTRUKTORJI IN DRUGI V ŠOLI

Na podlagi razpisa je KOTG izbrala naslednje inštruktorje iz Slovenije: **Stojan Burnik**, AI inštruktor, **Milenko Arnejšek**, AI inštruktor, **Darja Jenko**, AI inštruktor, **Roman Robas**, GV, vodja šole, **Ludvik Travnik**, dr., zdravnik šole.

Inštruktorji NMA: **Lakpa Nurbu Sherpa**, **Prem Gurung**, **Purba Sherpa**.

NMA je za tečaj — šolo izbrala 32 kandidatov, ki so jih na NMA prijavile različne agencije, ki se v Nepalju

Tečajniki so se natančno spoznali tudi s hojo in reševanjem na ledeniku

ukvarjajo z organizacijo ekspedicij, trekingov, raftingov itd. Družina prijavljenih kandidatov je bila zelo pestra, zato je bil izbor kandidatov za šolo težak. Pri izbiri so morali upoštevati najrazličnejše kriterije in ne samo gorniška znanja in izkušnje.

V tem je razlog, da so se tega tečaja udeležili kandidati z veliko ekspedicijskimi in trekinškimi izkušnjami in tisti, ki so prišli na tečaj brez kakršnegakoli predznanja gorskih veščin. Izbrani kandidati so imeli tudi zelo različen odnos do dela, discipline, reda itd. Starost tečajnikov je bila med 18 in 43 let.

Za izvedbo tehnično-logističnega in prehranbenega dela tečaja je NMA izbrala trekinško agencijo Wilderness Experience iz Katmanduja. Svoje delo je agencija opravila odlično. Ekipo, ki jo je vodil sirdar **Zangmu Sherpa**, so sestavljali še glavni kuhar, kuhinjski pomočniki in kuhinjski nosači. Za prenos opreme in hrane je sirdar organiziral domačine, ki so v glavnem nosili z mulami. Tudi prenos opreme in hrane v bazna taborišča pod vrhova Naur Peak in Thorong Peak je organiziral na enak način.

OPREMA IN DRUGO V POVEZAVI S ŠOLO

Vsak tečajnik je v Katmanduju dobil seznam opreme in obleke, potrebne za udeležbo na tečaju. Inštruktorji so na začetku pregledali kvaliteto in količino le-te, mnogi so morali zlasti obutev, dereze in cepine zamenjati z boljšimi.

Skupno opremo, potrebno za izvedbo tečaja, kot so vrvi, skalni klini, ledni klini, snežni klini, ledna kladiva, ležišča, šotore itd., sta preskrbeli NMA in PZS.

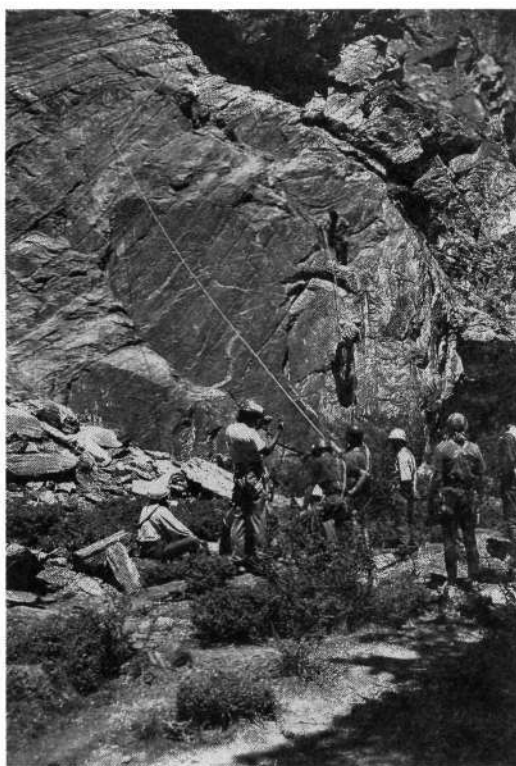
Inštruktorji so v glavnem uporabljali svojo lastno opremo.

V celoti osebna in skupna oprema ni bila povsem zadovoljiva, zato je tečaj potekal z upoštevanjem kvalitete, količine in stanja opreme.

Vsa snov za tečaj — šolo je zbrana v učbeniku Vodnik planinske organizacije Nepal. Na 248 straneh je podana snov za teoretično učenje in praktične vaje. Inštruktorji so vsak v okviru svojih alpinističnih in vodniških znanj in izkušenj pri učenju dodali tudi ta delež. Predavanja so bila v angleščini in nepalsčini. Vsa predavanja, ki so bila v angleščini, so nepalski inštruktorji prevajali.

Tečaj je bil razdeljen na štiri glavne dele:

- Začetni teoretični in praktični del je potekal v Katmanduju in v plezališču pri Katmanduju od 12. do 18. maja.
- Pohod iz Katmanduja do šole v Manangu je bil od 19. do 25. maja.
- Šola v Manangu je bila od 26. do 29. maja, od 3. do 5. junija in od 11. do 17. junija.

Praktične plezalne vaje v skalah

Inštruktorji v šoli za vodnike NMA v Manangu

Povod za ta zapis je vest v Hrvatskem planinaru št. 2, 1995, kjer je nekako dvoumno prikazan prispevek slovenskih in hrvaških inštruktorjev v tej šoli. Nikakor ni moj namen polemizirati, zato navajam samo dejstva.

Pobudo za to šolo je dal **Aleš Kunaver**, ki je bil takrat načelnik KOTG, formalno pa je bila pogodba podpisana med NMA in PZJ; podpisnika sta bila **Tek Chandra Pokharel** in **Aleš Kunaver**.

Glavni organizator tečajev je bil do svoje smrti **Aleš Kunaver**, nato pa KOTG PZS in pri tem je pomembno vlogo odigral tudi **Peter Markič**. Razen prvih pet let, ko je udeležbo financirala tudi Jugoslavija (ZAMTES), je večino celotne akcije plačevala Slovenija. To plačevanje je bilo v glavnem samo plačilo prevoznih stroškov za posamezne inštruktorje, materialnih stroškov in malenkostno tudi za obnovo stavbe. Vedno je bila osnovna organizacija in tudi izvedba slovenska, razen deloma leta 1984, ko je tečaj do konca speljala ekipa hrvaških inštruktorjev.

Iz Slovenije so na dosedanjih 14 tečajih sodelovali (z zvezdico* je označen vodja tečaja): **Milenko Arnejšek** (1995), **Stane Belak** (1980), **Jani Bele** (1990), **Janez Benkovič** (1986, 1994), **Stojan Burnik** (1995), **Danilo Cedičnik** (1979, 1980*), **Bogomir Ferfila** (1992), **Tone Golnar** (1987), **Cene Griljc** (1989), **Ljubo Hansel**

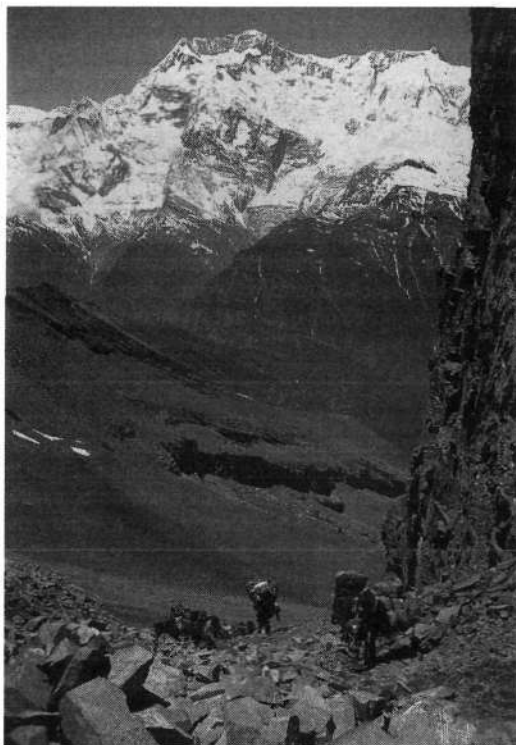
(1987), **Alenka Jamnik** (1991), **Darja Jenko** (1989, 1991, 1995), **Luka Karničar** (1987, 1990), **Frane Kemperle** (1989), **Klemen Kobal** (1990), **Zvone Korenčan** (1980, 1984, 1987*), **Marjan Kregar** (1985), **Aleš Kunaver** (1979*), **Matevž Lenarčič** (1989, 1992*), **Aleš Lipnik** (1992), **Peter Markič** (1985, 1986*, 1990*), **Vanja Matijevc** (1980), **Bojan Pograjc** (1991), **Dušan Polajnar** (1987), **Bojan Pollak** (1980, 1982*, 1989*, 1994*), **Roman Robas** (1981, 1995*), **Vlado Schlamberger** (1980, 1981*, 1994), **Boris Strmšek** (1992), **Andrej Štremfelj** (1982, 1985*), **Marko Štremfelj** (1986, 1991*), **Franc Tamše** (1994) in **Jernej Zaplotnik** (1979).

Iz Hrvaške so v tej šoli sodelovali leta 1984 **Drago Baruškin**, **Darko Berljak**, **Davor Butković**, **Željko Gobec**, **Vladimir Mesarič** (ki je bil to leto vodja) in **Branimir Predović**, poleg tega pa še leta 1986 **Davor Butković** in leta 1990 **Vladimir Mesarič**.

Iz Nepala je v šolah v vseh teh letih sodelovalo 16 inštruktorjev, poleg tega jih je sodelovalo še sedem iz drugih držav, leta 1981 po eden iz Nemčije, Švice, Poljske in Kanade, leta 1982 dva iz Francije in leta 1994 eden iz Indije.

Od zdravnikov so v nepalski šoli gorskih vodnikov sodelovali **Jože Andlovič** (1979), **Tomaž Ažman** (1991), **Borut Belehar** (1981), **Žare Guzej** (1987, 1992), **Matija Horvat** (1990), **Anda Perdan** (1994), **Milan Rems** (1986), **Milenko Savič** (1989) in **Ludvik Travnik** (1995).

Bojan Pollak

Pohod oziroma vzpon na Nitja Peak oziroma Naur Peak

• Vzpon na Naur Peak je bil od 29. maja do 2. junija in na Thorong La od 5. do 10. junija.

Inštruktorji so že doma pripravili sistem ocenjevanja, ki so ga po sestanku z nepalskimi inštruktorji dopolnili in potem upoštevali pri ocenjevanju kandidatov. Za lažje in objektivnejše ocenjevanje so bila pripravljena testna vprašanja iz vsake teme — predmeta. Ob koncu posameznih predavanj so tečajniki pisali teste. Poleg teh teoretičnih izpitov so tečajniki opravljali tudi praktične izpite in pred zaključkom tečaja odgovarjali na ustna vprašanja.

Vsi tečajniki so bili na začetku tečaja seznanjeni s kompletnim načinom ocenjevanja. Posebno pomembno je, da so tokrat inštruktorji sproti ocenjevali delo, pridobljeno znanje in odnose tečajnikov med seboj, v skupini, do inštruktorjev in vodstva šole ter do spremljajoče ekipe in domačinov.

Za zdravje v šoli je vseskozi skrbel zdravnik-inštruktor. S svojim teoretičnim in praktičnim znanjem je ves čas skrbel za zadovoljivo zdravstveno stanje vseh. Z več kot 100 kilogrami zdravil in medicinske opreme je pomagal tudi domačinom.

Že v Katmanduju sta sekretar in predsednik NMA opozorila inštruktorje na možnost nediscipline s strani tečajnikov. Še posebej sta poudarila problem pitja alkohola in zapuščanje tečaja v nočnem času. Prosila sta za najstrožjo disciplino in ukrepe v primerih nediscipline. Žal se je med potekom tečaja izkazalo, da sta imela predsednik in sekretar prav in da dobro poznata

navade in razvade tečajnikov. Nekaj primerov je bilo ekstremnih, ti pa so zato pri ocenjevanju odnosov med tečajniki, v skupini, do inštruktorjev, do domačinov itd. dobili slabe ocene.

Delo inštruktorjev na tem tečaju — šoli je bilo zelo naporno (kot vedno). Obvladovati morajo celotno sceno: imeti morajo dovolj teoretičnih in praktičnih znanj, biti morajo disciplinirani in za zgled vsem drugim, kar pa je za nekatere preveč. Domačini, tako inštruktorji kot tečajniki, izredno pozorno spremljajo in odkrivajo vse napake tujih inštruktorjev. So zelo kritični, včasih celo nekritični, kar inštruktorje dodatno obremenjuje.

Na vzponu na Naur Peak je naš inštruktor Arnejšek, ne da bi vedeli vodja tečaja in tečajniki, na pol vzpona zapustil svojo skupino tečajnikov in se obrnil. To je seveda nesprejemljivo.

Tečajniki so se po povratku v bazni tabor iz njega celo norčevali. Njegov zagovor je bil enostaven, vendar neopravičljiv, da po šodru ne bo trošil svojih derez. Pred odhodom na tako odgovorno pot je vsak inštruktor vedel, kam gre, kaj ga čaka in kaj vse bo moral kot inštruktor početi.

ŠKODA BI SE BILO UMAKNITI

S predstavniki NMA so inštruktorji v Katmanduju ocenili, da je tečaj tudi v letošnjem letu uspel. Ob razglasitvi rezultatov so bili nekateri tečajniki posebej pohvaljeni, drugi z ocenami niso bili zadovoljni. Skupaj so inštruktorji in NMA ugotavljali, kaj vse je potrebno ukreniti za nadaljevanje tečajev in za kvalitetnejše delo v šoli.

Tudi to mora narediti šolski zdravnik: prišiti odrezan prst

Foto: Roman Robas

V pogovorih s predstavniki NMA je bilo ugotovljeno, da je nujno dopolniti del opreme in staro zamenjati z novo. Pri izboru tečajnikov bo nujno treba upoštevati izkušnje kandidatov, ki bi jih morali kandidati pri prijavi navesti, agencije, ki jih prijavljajo, pa jamčiti za pravilnost podatkov.

Sodelovanje naših inštruktorjev v šoli za nepalske gorske vodnike je vse od leta 1979 v programih Komisije za odprave v tuja gorstva (KOTG) in s tem PZS. Organizacija in financiranje našega dela šole, se pravi inštruktorjev, sta vsako leto vezana na iskanje sredstev tik pred odhodom. Tudi letos je bilo tako. Žal je vodja KOTG **Tone Škarja** odpotoval z odpravo na Anapurno že pred našim odhodom in tako sem kot vodja šole letos praktično ostal sam prepričevalec Planinske

zveze Slovenije (s predsednikom PZS mi, žal, o tem problemu ni bilo dano govoriti), da je udeležba v šoli še kako pomembna za PZS in Slovenijo. Mnogo tujih planinskih organizacij nas pri delu v tej šoli želi spodniti. Na srečo se Nepalci (NMA) predvsem zaradi naših uspehov v Himalaji ter korektnega odnosa in kvalitetnega dela odločajo za nas.

Na drugi strani pa je vprašanje financiranja povezano tudi z našimi inštruktorji, ki se za to delo čedalje težje odločajo, ker delo ni vrednoteno kot vsako drugo podobno. Škoda bi bila, če bi bila denarna sredstva razlog, da bi se kakovost našega dela v šoli zmanjšala ali da bi delo prekinili. To seveda dajem v premislek vsem, ki odločajo o tem.

PO E7-SLO TUDI OD SOTLE DO MURE IN ŠE NEKOLIKO DLJE

DALJŠA SLOVENSKA PEŠPOT

DANICA ZORKO

Splet naključij in entuziazma je hotel, da je Slovenija ob 20. obletnici svoje vključitve v evropsko popotniško mrežo podaljšala evropsko pešpot E7 od slovensko-hrvaške meje pri Bistrici ob Sotli do Hodoša na slovensko-madžarski meji.

Vendar, pripoved naj se začne na začetku.

Hoja je druga najbolj priljubljena rekreacijska dejavnost Evropejcev, ugotavljajo raziskovalci. Pred hojo je samo plavanje. Po urejenih, dobro markiranih, vzdrževanih in več sto kilometrov dolgih pešpotah so začeli načrtno popotovati najprej ravninski narodi Evrope, torej tisti, ki so bili onim z gorami tik pred durmi vedno nekoliko nevoščljivi ali pa višinam niso kos. Cilj popotovanja ni bil vrh, temveč pot z vsem, kar sta kulturna krajina in življenje ob njej ponudila popotniku. Pešpoti so se razpredale najprej znotraj nacionalnih meja in ko je postal prostor preozek, zakoračile tudi prek njih. Natanko 25 let je tega, odkar so se nacionalne popotniške organizacije povezale v Evropsko popotniško zvezo in 20, odkar je kot predstavnica Slovenije njena članica tudi Planinska zveza Slovenije. Pred dvajsetimi leti je bil namreč v Sloveniji urejen (in 24. maja 1975 na Mašunu svečano predan popotnikom) del evropske pešpoti E6 Baltik—Jadransko morje.

Evropska popotniška zveza povezuje ta hip 56 nacionalnih organizacij iz 27 evropskih dežel.

PREUSMERJENA E7

Danes je v Evropi urejenih že 11 več tisoč kilometrov dolgih pešpoti. Nekatere so že urejene v celoti, nekatere pravkar podaljšujejo, pri nekaterih pa posamezni že urejeni deli še vedno niso v celoti povezani med seboj. Tako se godi tudi evropski pešpoti E7, ki naj bi povezovala Atlantik s Črnim morjem. Slovenski del evropske pešpoti E7, poimenovan Od Soče do Sotle, so slovesno odprli ob Svetovnem kongresu mednarodnega združenja gozdarsko-raziskovalnih organizacij (UFRO), ki ga je takrat gostila Slovenija, in sicer 12. sep-

tembra 1986 na Mačkovcu. Tam se namreč križata obe evropski pešpoti, ki prečita Slovenijo. Ob tej priložnosti so na Mačkovcu postavili tudi obeležje, ki ga je daroval avstrijski kipar in arhitekt **Carl Hermann**, izjemni ljubitelj popotništva in v veliki meri sokriv, da se je popotništvo »prijelo« tudi v Sloveniji. Pomemben je moto obeležja: popotništvo naj poveže ljudi in služi razumevanju med narodi.

Dobri nameni, da bo E7 od Sotle dalje tekla po dobršnem delu Hrvaške in šele nato zavila na Madžarsko, so se iz vsem znanih razlogov izjalovili. E7 se je končala v Bistrici ob Sotli in nič ni kazalo, da bo kmalu pripeljala do Črnega morja. Iz neučakanosti in negodovanja je v Evropski popotniški zvezi na pobudo Avstrijcev in Madžarov vznikla zamisel, da bi na Mačkovcu, to je na slovenskem križišču obeh pešpoti, E7 preprosto preusmerili po trasi E6 nazaj proti Radeljskemu prelazu in nato po avstrijski strani na Madžarsko in dalje proti Črnemu morju. Slovenski krak E7 od Mačkovca do Bistrice ob Sotli bi sčasoma sam od sebe odmril, saj bi nanj preprosto pozabili.

V Komisiji za evropske pešpoti pri Planinski zvezi Slovenije se za ponujeno zamisel niso navdušili. »Zavihali so rokave, pljunili v dlani«, animirali planinske in turistične navdušence, gostinske delavce in (kljub velikim organizacijskim in lastninskim spremembam v slovenskem gozdarstvu) tudi nekaj gozdarjev za podaljšanje E7 od Bistrice ob Sotli do Hodoša.

RDEČE-RUMENA PENTLJA NA ZAČETKU
PODALJŠKA

Prizave so stekle na pomlad, v začetku letošnjega poletja so, zahvaljujoč se članom planinskih in turističnih društev iz Podčetrčka, Rogaške Slatine in Rogatca ter gozdarjev iz GG Rogaška Slatina, povsem na novo trisirali, markirali in opisali del pešpoti od Bistrice ob Sotli prek Buč in Virštanja ter skozi Olimje, Podčetrtek, Rogaško Slatino in Rogatec do Donačke gore. Na Donački gori se je E7 v dogovoru s planinci iz Planinskega društva Ptuj v dobršni meri (oziroma z nekaj za-